

Ihnytska L. V. Development of aesthetic-educational principles of artistic and pedagogical activity on the example of personal contribution of Andriy Chebykin

Outstanding achievements of Ukrainian art allow to bring to scientific discussion the substantive issues of innovative educational training of specialists not only in the field of art, but also related to the artistic activity of future figures of creative industries. Finally, the professional principles of focusing on the little-studied aspects of art education help to understand the boundless horizons of a number of related issues to methodological work in this area. However, the problem field of aesthetic education and artistic and pedagogical activities is close to a single-rooted search for methodological principles. It is this dual integrity in the harmonious combination of the original conceptual narratives and tries to reveal for the first time the author's scientific and theoretical development.

That is, the development of "aesthetic and educational principles of artistic and pedagogical activity" reproduces the specifics of the unique domestic educational and theoretical potential of the artistic level of the profile goal-setting of the highest spiritual purpose. Such an applied principle of outstanding exemplary for students of different generations is the personal contribution of the recognized not only in his native land, but also abroad People's Artist of Ukraine, academician, winner of the Shevchenko Prize – Andriy Chebykin.

Andrei Chebykin's outstanding creative contribution to art has a unique history of formation. Thanks to the artistic and pedagogical achievements of a whole constellation of unsurpassed Ukrainian masters such as Petro Zharov, Ivan Selivanov, Ilea Chichkan and George Yakutovych, in particular in this study, a holistic and comprehensive analysis of traditional views on teaching professional art disciplines in the academic art environment.

Key words: *aesthetic education, artistic and pedagogical activity, personal contribution, Andriy Chebykin.*

УДК 378:37.011.3–051:78:316.444.5

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.31>

Кабур Л. М.

**КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

У статті розглянуто зміст поняття "професійна мобільність вчителя музичного мистецтва". Проведено аналіз теоретичних праць українських і зарубіжних фахівців, який свідчить, що в контексті дослідження структури професійної мобільності не існує однозначного тлумачення змісту її складників. Окремо визначено структуру й охарактеризовано зміст компонентів професійної мобільності майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема мотиваційно-цільового, художньо-когнітивного, операційно-вольового, адаптивно-корекційного.

З огляду на вимоги до сучасного педагога, що постійно зростають, у системі освіти спостерігається тенденція до розширення функцій і видів професійної діяльності вчителя. У науковій літературі це явище трактують як розширення професійних ролей і визначають як поліпозиційність педагогічної діяльності [5]. Поліпозиційність професійної діяльності педагога вимагає високої мобільності, варіабельності практичних дій, орієнтації на інноваційну діяльність, постійної спрямованості на активну творчу самореалізацію, інтегративного мислення. Для майбутнього вчителя музичного мистецтва ця ситуація дуже актуальна, оскільки змістова сторона музично-педагогічної діяльності є універсальною, динамічною і потребує швидкого реагування, творчого підходу до вирішення будь-яких завдань. Тому сформована професійна мобільність учителя музичного мистецтва є здатністю педагога до освоєння та розширення спектру нових професійних ролей, забезпечує набуття необхідних компетентностей фахової підготовки. Важливо проаналізувати цю визначити основні структурні компоненти професійної мобільності майбутніх учителів музичного мистецтва для створення ефективних умов формування цієї якості.

Ключові слова: *компоненти професійної мобільності, мобільність, музично-педагогічна діяльність, учитель музичного мистецтва.*

Глобальні соціально-економічні, соціокультурні зміни, які відбуваються на сучасному етапі розвитку українського суспільства, інтеграційні процеси руху України в європейський соціокультурний простір створюють умови для максимальної актуалізації проблеми професійної підготовки майбутніх учителів, зокрема мистецьких дисциплін. Одним із ключових напрямів модернізації змісту музично-педагогічної освіти є перехід від авторитарної моделі навчання до особистісно орієнтованої. Передусім це спрямованість на максимальний розвиток особистості студента, набуття особистісних, професійно-значущих якостей і здібностей, які б дали йому змогу в подальшій самостійно-практичній діяльності найбільш ефективно здійснювати музично-педагогічний процес у мінливих соціально-педагогічних умовах. Саме тому пріоритетним завданням вищих мистецьких освітніх закладів є формування в майбутніх учителів музичного мистецтва найважливішої фахової якості – професійної мобільності, яка є запорукою успішної адаптації та самореалізації в обраній професії.

Вивчення літературних джерел дає підстави констатувати інтенсивність наукового пошуку проблеми формування професійної мобільності в соціологічних (Ю. Биченко, Т. Заславська, Т. Прохоренко, Р. Ривкіна, П. Сорокін, В. Шубіна) та економічних (Є. Іванченко, С. Капліна, Н. Кожемякіна, Е. Мирошніченко,

О. Михайлов, С. Савицький) дослідженнях. Сьогодні зазначена проблема викликає великий інтерес і широко висвітлюється в багатьох психолого-педагогічних дослідженнях (Л. Амірова, Ю. Біктуганов, Н. Брижак, Л. Горюнова, З. Курлянд, С. Кугель, І. Нікуліна, Л. Пілецька, Л. Сушенцева).

Проаналізувавши погляди науковців, можна констатувати таке:

- професійна мобільність є найважливішою якістю особистості сучасного вчителя;
- професійна мобільність розглядається авторами в контексті особистісної характеристики вчителя, його здатності швидко реагувати на зміни та адаптуватися до нових умов у професійно-педагогічній діяльності;
- професійна мобільність припускає готовність фахівця до збагачення професійних знань і вмінь, освоєння нових спеціалізацій у рамках професії та суміжних професійних галузях;

У контексті вирішення завдань музично-педагогічної освіти проблема формування мобільності фахівця відображена в працях Л. Арчажникової, О. Головіної, Т. Луданової, А. Малинковської, О. Яненко й інших.

Незважаючи на велику кількість досліджень, універсального визначення поняття «професійна мобільність учителя музичного мистецтва» до теперішнього часу не існує. Залишаються недостатньо досліджуваними питання структурної характеристики професійної мобільності вчителя музичного мистецтва та визначення її основних компонентів.

Мета статті – на основі теоретичного аналізу наукових психолого-педагогічних джерел визначити структуру професійної мобільності вчителя музичного мистецтва й охарактеризувати зміст її компонентів.

Актуальність обраної проблематики зумовлена тим, що сучасні трансформаційні процеси в системі педагогічної освіти спрямовані на формування освіченої, мобільної, творчої й конкурентоспроможної особистості, здатної приймати самостійні рішення, швидко орієнтуватися та рухатися в професійному просторі, проектувати власний саморозвиток. У контексті цієї освітньої парадигми неможливо перебільшити значення створення технології цілеспрямованого й ефективного формування професійної мобільності, особливо це стосується підготовки майбутніх фахівців у галузі музичної освіти, адже в основі такої підготовки лежить розвиток музичної та педагогічної творчості студента, готовність до виконання різних видів творчої діяльності, що вимагає від нього дивергентного, креативного мислення, здатності до художньо-творчої самореалізації, постійного динамічного особистісного розвитку, позитивного ставлення та гнучкого реагування на зміни в професії й суспільстві.

Професійна мобільність проявляється виключно в діяльності, тому має свої особливості залежно від характеру діяльності, у якій вона реалізується. Звернемо увагу, що мобільність у педагогічній сфері має низку особливостей, що впливають зі специфіки професійної діяльності. Як зазначає Р. Пріма, в освіті співвіднесеність стабільності й мобільності кадрів інша, ніж у матеріальному виробництві: забезпечення гнучкості й багатofункціональності професійної освіти відповідно до потреб суспільства збільшує «питому вагу» значення мобільності. Детермінована об'єктивними чинниками, як і в матеріальному виробництві, мобільність у педагогічній сфері, її спрямованість, інтенсивність більшою мірою залежать від особистісних, суб'єктивних чинників. Суспільство зацікавлене в такому фахівцеві, який уміє думати самостійно та вирішувати різноманітні проблеми, застосовувати знання, одержані в процесі навчання; володіє критичним і творчим мисленням; уміє здобувати нові знання, здатний до самонавчання, самоосвіти [6].

Розкриваючи сутнісну сторону музично-педагогічної освіти, О. Ростовський указує на те, що її потрібно сприймати як процес і результат духовно-практичного осягнення перетворюючих і гуманістичних функцій музики, спрямований на розвиток особистості в усьому багатстві виявів її ціннісних ставлень до явищ художньо-естетичної культури, до суспільства загалом. Розглядаючи в цьому контексті діяльність учителя музики, він зазначає, що тут вирішальне значення має не стільки обсяг знань, скільки їх глибина й системність. Не максимум знань, а їх мобільність, гнучкість і достатність для викладання музики в школі є важливими для майбутнього вчителя [7].

Однією з відмінностей професійної діяльності педагога-музиканта є її поліфункціональність. Вона органічно поєднує в собі педагогіку й музичне виконавство, при цьому зміст цих сторін визначає фаховий профіль музиканта-педагога. Специфічні особливості зумовлені метою освіти, специфікою навчального процесу в школі, віковими особливостями аудиторії та тим, що вчитель музичного мистецтва водночас виступає в декількох професійних ролях: як педагог – навчає дітей основ музичного мистецтва; як вихователь – сприяє вихованню й формуванню духовних цінностей особистості; як музикант – виконує та пропагує музичне мистецтво. Саме здатність гнучко орієнтуватися в різних видах музично-педагогічної діяльності, відмінними ознаками якої є висока інтенсивність, варіабельність умов здійснення, індивідуальне різноманіття педагогічного впливу, широке використання прийомів практичного музикування в сполученні з педагогічним поясненням і лежить в основі сформованої професійної мобільності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Вітчизняні науковці Л. Масол, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, досліджуючи основні напрями розвитку музично-педагогічної освіти, методик музичного виховання молоді, зазначають, що провідна й визначальна функція музично-педагогічної освіти полягає у вирішенні педагогічних завдань засобами музичного мистецтва. Особливістю музично-педагогічної діяльності є яскраво виражена художньо-творча природа. Ураховуючи те, що вчителю музичного мистецтва потрібно водночас вирішувати

цілу низку професійних завдань у поєднанні з декількома спеціальностями, а саме: загальнопедагогічні, музично-педагогічні, музично-виконавські, можна стверджувати, що така інтегрована діяльність потребує сформованої професійної мобільності, яка забезпечує активність і готовність студента творчо реалізовувати себе в інноваційному педагогічному просторі. Також, окрім зазначених вище завдань, у структуру діяльності викладача музичного мистецтва входять репертуарні пошуки, визначення та вибір засобів, прийомів роботи, фасилітаторська діяльність, контроль за процесом роботи, його критичне осмислення й корекція.

Творчий підхід використовується щодо проведення уроку музики в школі, який ґрунтується на взаємодії організаційно-навчальної роботи з учнями й художньо-творчої на основі рівноправного діалогу. Яскраво, інформативно-художньо, виразно та захопливо проведений урок музики може сформувати в учня мотивацію до спілкування з мистецтвом, це, у свою чергу, дасть можливість учителю найбільш продуктивно створити творчу взаємодію, комфортні умови для активного пізнавально-виховного процесу на заняттях. У процесі такої співпраці змінюється й формується сам педагог, його особистість, індивідуальний педагогічний стиль, розвивається вміння відчувати «тональність» уроку, психологічний стан дітей, їхній настрій, швидко реагувати на зміну атмосфери уроку та будувати проактивну режисуру педагогічних дій.

Сьогодні педагогікою вищої школи здійснено багато наукових пошуків стосовно визначення ідеальної моделі сучасного вчителя музичного мистецтва. Як зазначають дослідники, ефективність діяльності вчителя музики залежить не тільки від розвинутих музичних здібностей учителя, розуміння особливостей функціонування та впливу музичного мистецтва, а й від педагогічної спрямованості його особистості, здатності до педагогічної діяльності, володіння професійними вміннями та музично-педагогічною технікою (Н. Гуральник, А. Козир, В. Черкасов) [9]. Учитель мистецьких дисциплін повинен бути в постійному інтенсивному педагогічному русі, не боятися відходити від визначених шаблонів, приймати самостійні й нестандартні рішення, здійснювати пошук нових прийомів, інноваційних технологій, методів і вміти оперативно та доцільно їх використовувати в професійній діяльності.

Проаналізувавши специфіку професії вчителя музичного мистецтва, можемо констатувати, що професійна мобільність майбутнього вчителя музичного мистецтва – це якість особистості інтегрального характеру, яка реалізує гнучке самоуправління процесами пошуку необхідних форм педагогічного впливу та вибору альтернативних шляхів вирішення художньо-творчих і педагогічних завдань, відповідно до визначеної мети, спираючись на свій професійний музичний досвід. Професійна мобільність вимагає високого рівня узагальнених професійно-педагогічних знань, умінь їх удосконалювати й самостійно здобувати до подальшої самореалізації в обраній професії.

Ураховуючи вищевикладене, ми вважаємо, що дослідження складного, багатогранного, інтегрального феномена професійної мобільності, зокрема, у контексті фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва потребує ґрунтовного вивчення його компонентної структури. Науковцям, зокрема О. Безпалько, Ю. Біктуганову, Л. Горюновій, Н. Кожемякіній, О. Козловій, Р. Прімі, Л. Сушенцевій, вдалося структурувати й виділити основні компоненти формування професійної мобільності майбутніх вчителів. Так, Л. Сушенцева як основу професійної мобільності особистості визначає динамізм її мотиваційних, інтелектуальних і вольових процесів, завдяки чому створюється індивідуальне поле готовності до професійної мобільності. Авторка виокремлює когнітивну (базові, універсальні знання, ключові компетенції), процесуально-діяльнісну (уміння оперативно й гнучко застосовувати знання в практичній діяльності), організаційно-діяльнісну (здатність до самоорганізації, саморозвитку, уміння постійно оновлювати свій арсенал знань і способів діяльності, організувати внутрішні й зовнішні ресурси, необхідні для розв'язання конкретного професійного завдання) складники формування професійної мобільності педагога [8].

Сукупність трьох елементів у структурі професійної мобільності виокремлює в дослідженні О. Безпалько. Як складники вона визначає особистісний (гнучкість розуму, комунікабельність, емоційна стабільність), інструментальний (прагнення до саморозвитку, професійна ініціативність, готовність до ризику), діяльнісний (приймати рішення в нестандартних ситуаціях, самостійно вирішувати професійні проблеми) компоненти [2].

Ю. Біктуганов вважає, що ефективними компонентами процесу формування професійної мобільності педагога є когнітивний (професійно-педагогічні знання, які лежать в основі професійної компетентності), операційно-діяльнісний (володіння технологіями та методами навчання й виховання, які необхідні вчителю для успішної адаптації в різних ситуаціях професійної діяльності), регулятивний (розвиненість особистісних якостей необхідних для саморозвитку). Автор зазначає, що динаміка прояву виділених якісних характеристик визначає рівень професійної мобільності вчителя [3].

У структурі професійної мобільності педагогів Л. Амірова, Б. Ігошев, В. Грінко визначають особистісні якості, які характеризують мобільного фахівця: активність, креативність, установку на інноваційну діяльність, рефлексивність, комунікативність [1].

Серед складників професійної мобільності важливе місце належить характеристикам творчої, креативної особистості. Творчість визначається як невід'ємний елемент і фактор розвитку професійної мобільності вчителя.

О. Козлова відокремлює такі компоненти професійної мобільності педагога: мотиваційно-цілісний (установка на професійно-педагогічне вдосконалення), креативний (інтелектуальна і творча активність), діяль-

нісний (уміння проектувати власну професійно-педагогічну діяльність і передбачати її наслідки), рефлексивний (здатність до осмислення власних професійних та особистісних можливостей) [4].

Проаналізувавши сучасні наукові дослідження, ми визначили структуру професійної мобільності вчителя музичного мистецтва, яка в контексті дослідження складається з таких компонентів:

– *мотиваційно-цільовий компонент* (інтерес до музики як до мистецтва й засобів музичного виховання особистості, наявність внутрішньої мотивації до творчої діяльності як особистісної цінності, орієнтація на досягнення визначених цілей);

– *художньо-когнітивний компонент* (система знань професійно-педагогічних і фахових, необхідних для вирішення навчальних і професійних завдань, художньо-творче мислення й уява, готовність до діалогічної взаємодії з учнями засобами мистецтва, сформованість дивергентного мислення);

– *операційно-вольовий компонент* (сукупність прийомів, способів і методів діяльності, здатність швидко вирішувати проблемні ситуації, уміння відходити від шаблонів, уміння проектувати власну професійно-педагогічну діяльність);

– *адаптивно-корекційний компонент* (оцінка якості й результатів власної діяльності, здатність до знаходження корекційних засобів у власній музично-педагогічній діяльності, здатність до швидкого реагування та адаптації до нових умов, до пластичного перетворювання траєкторій професійно-педагогічного впливу).

Висновки. Структурні компоненти професійної мобільності відображено в багатьох дослідженнях науковців. Але можна констатувати, що не існує однозначного тлумачення змісту її складників. У дисертаційних дослідженнях визначені основні структурні компоненти: висока професійна компетентність, активність, інноваційний стиль мислення фахівця, готовність до творчого пошуку, потреба в постійному саморозвитку, гнучкість мислення, креативність тощо. Відмінності в структурних складниках професійної мобільності зумовлені теоретичними положеннями й практичною спрямованістю. Аналіз структурних компонентів професійної мобільності вчителя музичного мистецтва дає змогу визначити подальші кроки щодо процесу її розвитку, ефективність якого буде залежати від реалізації конкретних педагогічних умов.

Використана література:

1. Амирова Л. А. Развитие профессиональной мобильности педагога в системе дополнительного образования : автореф. дисс. ... докт. пед. наук : 13.00.08. Уфа, 2009. 44 с.
2. Безпалько О. Компоненти професійної мобільності майбутніх соціальних педагогів. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 11 "Соціальна робота. Соціальна педагогіка"*. 2012. № 14. С. 73–80.
3. Биктуганов Ю. И. Профессиональная мобильность педагога : учебное пособие. Екатеринбург : Уральский государственный педагогический университет, 2016. 120 с.
4. Козлова О., Малецька Т., Козлов Д. Професійна мобільність майбутнього вчителя як педагогічна проблема. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 7 (51). С. 63–72.
5. Посухова О. Неинституционализованные каналы профессиональной мобильности в современной России : автореф. дисс. ... канд. социол. наук : 22.00.02. Ростов на Дону, 2003. 18 с.
6. Пріма Р. М. Професійна мобільність майбутнього вчителя початкових класів : навчальний посібник. Луцьк : Вега, 2008. 100 с.
7. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання : навчальний посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 234 с.
8. Сушенцева Л. Проблема професійної мобільності у контексті міждисциплінарного підходу. *Професійна освіта. Проблеми і перспективи*. 2011. № 2 (1). С. 3–11.
9. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти : підручник. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. 169 с.

References:

1. Amirova L. A. (2009) Razvitie professional'noi mobil'nosti pedagoga v sisteme dopolnitel'nogo obrazovaniya: [The development of professional mobility of the teacher in the system of additional education] avtoref. dis. ... dokt. ped. nauk: 13.00.08. Ufa. 44 s. [in Russian].
2. Bezpal'ko O. (2012) Komponenti profesijnoi mobil'nosti maibutnih social'nih pedagogiv. [Components of professional mobility of future social educators]. *Naukovy'j chasopy's NPU imeni M.P. Dragomanova. Seriya 11: Socz. robota. Socz. pedagogika*, № 14. S. 73–80 [in Ukrainian].
3. Biktuganov Y. I. (2016) Professional'naya mobil'nost' pedagoga : uchebnoe posobie. [Professional mobility of the teacher : study guide]. Ekaterinburg : Ural'skij gosudarstvennyj pedagogicheskij universitet. 120 s. [in Russian].
4. Kozlova O., Malec'ka T., Kozlov D. (2015) Profesiynna mobil'nist' maibutn'ogo vchitelya yak pedagogichna problema. [Professional mobility of the future teacher as a pedagogical of problems]. *Pedagogichni nauky` : teoriya, istoriya, innovacijni tehnologiyi*. № 7 (51). S. 63–72 [in Ukrainian].
5. Posuhova O. (2003) Neinstitutionalizirovannye kanali professional'noi mobil'nosti v sovremennoi Rossii: [Non-ideological channels of professional mobility in modern Russia]. avtoref. dis. ... kand. sociol. nauk: 22.00.02. Rostov na Donu. 18 s. [in Russian].
6. Prima R. M. (2008) Profesiynna mobil'nist' majbutn'ogo vchy'telya pochatkovy'x klasiv : navch. posib. [Professional mobility of the future primary school teacher : study guide]. Lucz'k : Vega. 100 s. [in Ukrainian].
7. Rostovs'kiyi O. Y. (1997) Pedagogika musichnogo sprinyattya : navch. posib. [Pedagogy of musical perception : study guide]. Ky'yiv : IZMN. 234 s. [in Ukrainian].
8. Sushenceva L. (2011) Problema profesijnoi mobil'nosti u konteksti miqdisciplinarnogo pidhodu. [The problem of professional mobility in the context of an interdisciplinary approach]. *Profesiynna osvita. Problemy` i perspekty'vy`*. № 2 (1). S. 3–11 [in Ukrainian].
9. Cherkasov V. F. (2014) Teoriya i metodika musichnoi osviti : pidruchny'k [Theory and methodology of musical education : textbook]. Kirovograd : RVV KDPU im. V. Vy'nny'chenka. 169 s. [in Ukrainian].

Kabur L. M. The structural components of professional mobility of the future music art teacher

The article discusses the content of the concept of "professional mobility of a teacher of musical art". The analysis of theoretical works of Ukrainian and foreign experts scientific is carried out, which shows that in the context of the study of the structure of professional mobility there is no unambiguous interpretation of the content of its components. Separately, the structure and characterized the content of the components of professional mobility of future music art teachers were determined, in particular: motivational-target, artistic-cognitive, operational-strong-willed, adaptive-correction.

Given the ever-increasing requirements for a modern teacher, there is a tendency in the education system to expand the functions and types of professional activities of the teacher. In the scientific literature, this phenomenon is interpreted as the expansion of professional roles and is defined as the polypositionality of pedagogical activity [5]. The polypositionality of the professional activity of the teacher requires high mobility, variability of practical actions, focus on innovative activities, constant focus on active creative self-realization, integrative thinking. For the future teacher of musical art, this situation is very relevant, since the meaningful side of musical and pedagogical activity is universal, dynamic and requires a quick response, creative approach to solving any problems. Therefore, the established professional mobility of the teacher of musical art is the teacher's ability to develop and expand the range of new professional roles, ensures the acquisition of the necessary competencies of professional training. It is important to analyze and determine the main structural components of professional mobility of future music art teachers to create effective conditions for the formation of this quality.

Key words: components of professional mobility, mobility, musical and pedagogical activity, teacher of musical art.

УДК 811.161.2'243:378.4.091.32

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.32>

Ключник В. Я.

ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

Стаття присвячена актуальним проблемам у вивченні української мови як іноземної. За основу статті використано власні спостереження викладача кафедри іноземних мов Національного університету "Львівська політехніка" Вікторії Ключник. Зосереджено увагу на методах і прийомах навчання української мови для іноземців, а також на необхідності вдосконалення подачі інформації. Увагу акцентовано на розробленні доступного вивчення української мови як іноземної. Виділено функціональний підхід до відбору й подання мовного матеріалу тощо. Акцент зроблено на практичному аспекті вивчення мови: використання української мови як іноземної не лише в професійній діяльності, а й на побутовому рівні.

Описано найпоширеніші проблеми, з якими стикаються іноземні студенти при вивченні української мови. Неправильне вимовляння букв, пропускання звуків у словах, неправильне використання наголосу у словах (як приклад взято фрагмент тексту з робочої книги для студентів першого курсу Національного університету "Львівська політехніка").

Окрім цього, урахуються мотиви та інтереси навчання студента, акцентується увага на вивченні матеріалу, необхідного для розвитку його майбутніх професійних якостей (вивчення лексичних тем, пов'язаних із психологічними, моральними, професійними якостями). Перед вивченням нової теми необхідно обґрунтувати студенту її актуальність, тоді навчальні цілі сприйматимуться як власні. Наведено приклад використання різних технологій, а саме: презентацій, фільмів, комп'ютерної програми Power Point у викладанні української мови для іноземних студентів, так як це є важливим аспектом удосконалення й оптимізації навчального процесу.

У статті викладено інформацію, як викладач може змотивувати студента для вивчення іноземної мови та як сприяти розвитку мислення студента, при цьому вміти застосувати на практиці вивчений матеріал, як подолати мовний бар'єр, а також навчити студента самостійно здобувати знання в умовах практичної та дослідницької діяльності.

Ключові слова: проблеми вивчення української мови, українська мова як іноземна, організація навчального процесу, мотивація студента-іноземця, використання технологій для вивчення української мови як іноземної.

Сьогодні вивчення іноземцями української мови набуває більшої популярності. Мета викладання мови в технічному університеті – зробити студентів компетентними й досвідченими в тому, що стосується вивчення лексики конкретно їхньої професії.

Зараз зросла кількість вищих навчальних закладів, у яких викладання здійснюється державною мовою, а тому виникає потреба в підручниках і посібниках для іноземців різних національностей, що отримують вищу освіту українською мовою та в українському виші.

Перед викладачем української мови постає завдання створити такі умови вивчення української мови, щоб студенти могли активно користуватися нею в усіх сферах громадського життя, оскільки іноземні студенти використовують мову і як інструмент набуття професійних знань, і як засіб повсякденного спілкування.

В Україні проблемі вивчення та викладання української мови як іноземної присвятили дослідження такі науковці, як: І. Кочан, Н. Захлюпана, В. Корженко, С. Яворська, В. Бадер, О. Туркевич. О. Туркевич виділяє чотири етапи формування методики вивчення української мови [7, с. 140]:

1. Існування методики викладання іноземної мови в межах педагогіки.